

Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin toiminta- ja talouskertomus 2025

1. Johdanto

Espoon hiippakunnan tuomiokapituli on toimintalinjauksessaan *Kutsuttuina kirkon työssä* määritellyt tehtäväkseen osallistua Kristuksen kirkon missioon mahdollistamalla, tukemalla ja turvaamalla seurakuntien työtä ja työyhteisöjä.

Espoon hiippakunnassa on 19 seurakuntaa, jotka muodostavat kolme rovastikuntaa. Espoon tuomio-rovastikuntaan kuuluvat Espoon tuomiokirkkoseurakunta sekä Espoonlahden, Kauniaisten suomalainen, Kirkkonummen suomalainen, Leppävaaran, Olarin ja Tapiolan seurakunta. Lohjan rovastikuntaan kuuluvat Hangon suomalainen, Karkkilan, Lohjan, Raaseporin suomalainen, Siuntion suomalainen ja Vihdin seurakunta. Tuusulan rovastikuntaan kuuluvat Hyvinkään, Järvenpään, Keravan, Nurmijärven, Mäntsälän ja Tuusulan seurakunta. Seurakuntarakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuoden 2025 aikana.

Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi Hanna Kallio ja varapuheenjohtajana Antti Heikkilä. Hiippakuntavaltuuston jäsenet toimikaudella 2024–2028 ovat:

1) maallikkojäsenet: Pentti Aspila, Miika Auvinen, Antti Heikkilä, Hanna Kallio, Katri Kangas-Pusa, Esko Lappalainen, Toni Majola, Jukka Palokangas, Juha Pitkä, Sirpa Rantala, Päivi Raunu, Miia Ståhle, Sini Tyvi ja Veera Vuornos; 2) pappisjäsenet: Sini Hulmi, Elina Jokipaltio, Mimosa Mäkinen, Anna-Kaisa Poikkimäki, Kalervo Pöykkö, Iida Rotko ja Heidi Zitting. Hiippakuntavaltuusto kokoontui kaksi kertaa.

Tuomiokapitulin puheenjohtajana toimi piispa Kaisamari Hintikka ja jäseniä olivat tuomiorovasti Ari Paavilainen, vanhempi pappisasessori Eero Jokela, nuorempi pappisasessori Tiina Peippo, lakimiesasessori Aappo Laitinen, hiippakuntadekaani Mika Nurmi ja maallikkojäsen Juha Pitkä. Läsnäolo- ja puheoikeudella istuntoihin osallistui hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Hanna Kallio. Istunnon esittelijänä ja sihteerinä toimi notaari Pilvi Keravuori. Tuomiokapitulin istunto kokoontui 11 kertaa.

2. Keskeiset tapahtumat vuonna 2025

Työtä jouduttiin rajaamaan ja toimintoja vähentämään henkilöstön supistumisen vuoksi. Vuoden 2025 painopisteinä olivat johtamisen tukeminen sekä seurakuntien veto- ja pitovoiman vahvistaminen.

Niiden edistämiseksi tehtiin monipuolisia toimenpiteitä, joista osa oli tarpeen käynnistää alkuperäisen toimintasuunnitelman ulkopuolelta.

Johtamista tuettiin säännöllisillä kirkkoherrojen kokouksilla ja piispan ja kirkkoherrojen keskusteluilla, jotka käynnistyivät uudelleen vuoden tauon jälkeen. Myös työskentelyä lääninrovastien kanssa kehitettiin, mikä vahvisti heidän rooliaan hiippakunnan johtamisrakenteessa. Piispantarkastuksia toteutettiin Nurmijärvellä, Hyvinkäällä, Karkkilassa ja Järvenpäässä, ja prosessia kehitettiin edelleen. Tulevaisuus-työskentelyä jatkettiin tulevaisuustyöpajoissa. Porvoo hiippakunnan kanssa käynnistettiin selvitysprosessi Siuntion seurakuntien ja seurakuntayhtymän tilanteesta. Kirkkohallituksen kanssa toteutettiin Basis-koulutukset rovastikunnittain.

Työyhteisöjen ja johtamisen tuki painottui työhyvinvointiin. Seurakunnille järjestettiin tarpeiden mukaan työskentelyjä ja ajatushautomoita. Helsingin hiippakunnan kanssa toteutettua *Johtamisen perusteet* -koulutusta kehitettiin, ja siihen osallistui 26 henkilöä. Koulutuksessa vahvistettiin hengellisen johtamisen sisältöjä. KEVA:n työkykyjohtamisen valmennus jatkui kevääseen 2025. Kahden työntekijän suorittama konsulttivalmennus vahvisti tuomiokapitulin osaamista. Ordinaatiovalmennusta kehitettiin edelleen kirkon mission ja hengellisen elämän näkökulmista. Pappis- ja diakonian virkaan vihkimyksiä järjestettiin kaksi, ja niissä vihittiin 8 pappia ja 7 diakonian virkaan.

Veto- ja pitovoimaa vahvistettiin muun muassa tiivistämällä yhteydenpitoa oppilaitoksiin ja opiskelijoihin. Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan opiskelijayhdistyksen ja Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan kanssa järjestettiin rekrytointitapahtuma, johon osallistui noin 50 henkilöä. Nottaari edusti tuomiokapitulia Itä-Suomen yliopiston soveltavien opintojen koulutuspäivillä, joiden yhteydessä opiskelijoille järjestettiin hiippakuntien rekrytointitapahtuma. Uutena toimintana käynnistettiin opiskelijamentorointi. Seurakuntaharjoittelun ohjaajat kutsuttiin vuosittaiseen tapaamiseen.

Hiippakuntavaltuusto järjesti Hiippakuntafoorumin, jonka teemana oli rekrytointi: veto- ja pitovoima. Tilaisuus kokosi yhteen yli sata johtavaa viranhaltijaa ja luottamushenkilöä. Hiippakuntavaltuustojen puheenjohtajien ja tuomiokapitulien maallikkojäsenten vuotuinen tapaaminen vahvisti hiippakuntien välistä yhteistyötä. Myös hiippakuntien pappisasessorit sekä lakimiesasessorit, notaarit ja hiippakuntapastorit olivat koolla Espoossa.

Tuomiokapituli vastasi papiston virantäyttöprosesseista ja määräaikaisten pappien rekrytoinneista sekä uusien kirkkoherrojen perehdyttämisestä. Hiippakuntaan siirtyneet papit ja 10 vuotta sitten vihityt

papit kutsuttiin tapaamisiin. Papiston henkilöstöhallintoa koskevien päätösten määrä on ollut viime vuosien ajan kasvussa. Lisäksi yksittäisten pappien kaitsentaan on jouduttu käyttämään aiempaa enemmän aikaa.

Yhteistyö muiden hiippakuntien kanssa lisääntyi, ja tuomiokapitulin henkilöstö osallistui useisiin kokonaiskirkollisiin työryhmiin ja hankkeisiin. Piispa toimi Kirkkohallituksen muutoshankkeen ohjausryhmän puheenjohtajana. Tuomiokapituli oli edustettuna kahden kärkihankkeen (digi@kirkko- ja rekrytointihanke) ohjausryhmissä. Lisäksi tuomiokapitulin henkilöstö oli mukana nimikirjatyöryhmässä, siirtoonivaalitapaa valmistelleessa työryhmässä, kahdessa koulutuksen seurantatyöryhmässä, teologikoulutustyöryhmässä, kirkon nuorisotyön koulutuksen seurantatyöryhmässä sekä piispainkokouksen asettamissa soveltuvuusarvioinnin seuranta- ja Kirkon tuki uusille papeille -työryhmissä.

Helsingin hiippakunnan kanssa jatkettiin yhteistyötä kanttorien ja kirkkomuusikoiden vertaistapaamisissa. Kirkon missiota työstettiin yhdessä hiippakuntien kansainvälisten ja lähetysasiantuntijoiden kanssa. Johtavien diakoniatyöntekijöiden tapaamisten luonne on kehittynyt vertaisjakamisesta yhteiskehittämiseen. Pienten seurakuntien diakoniatyöntekijöiden tapaamisissa korostui edelleen vertaistuki. Uusia hengellisiä ohjaajia ei saatu rekrytoitua suunnitellusti, mutta Espoon seurakuntayhtymän kanssa käynnistetty hengellisen matkakumppanuuden kurssi tukee tavoitteen saavuttamista.

Tuomiokapitulin tavoite kirkon ympäristödiplomista tai vastaavasta jokaisessa Espoon hiippakunnan seurakunnassa vuoden 2025 loppuun mennessä lähes toteutui. Yhden seurakunnan ympäristödiplomin valmistelu viivästyi johtavien viranhaltijoiden vaihdosten vuoksi.

Espoon hiippakunta kantoi kokonaiskirkollista vastuuta valmiuden ja varautumisen saralla. Seurakuntien valmiussuunnitelman laatimisohje päivitettiin yhteistyössä Kirkkohallituksen ja Helsingin hiippakunnan kanssa. Valmiuspäällikkö toimi koollekutsujana hiippakuntien ja kirkkohallituksen valmiusfoorumissa ja osallistui Pohjoismaisten kirkkojen valmiusverkoston kokouksiin Uppsalassa ja Oslossa.

Yhteistyö Namibian ja Skotlannin ystävyshiippakuntien kanssa jatkui aktiivisena. Piispa ja hiippakuntadekaani osallistuivat piispanvihkimykseen Namibiassa. Edinburghin hiippakunnan kanssa toteutettiin jo vakiintuneet hiippakunnan pappien vastavuoroiset vierailut. Hiippakuntien piispat osallistuivat Ammanissa Jordaniassa järjestettyyn *Anglican-Lutheran International Commission for Unity and Mission (ALICUM)* -kokoukseen.

3. Tavoitteiden toteutuminen

Painopisteet	Hiippakunnan tavoitteet vuodelle 2025	Mittarit / arviointikriteerit
<p>Mitä painopisteitä toiminnalla edistetään?</p> <p>Johtamisen tukeminen</p> <p>Seurakuntien veto- ja pitovoiman vahvistaminen</p>	1. Vahvistetaan johtamistaitoja kohdennettujen koulutusohjelmien avulla	1. Koulutuksiin osallistuu yhteensä 20–25 henkilöä 2. Koulutuksiin osallistuneilta kerätty palaute Arvio: Toteutunut
	2. Kirkkoherrojen keskustelut ja tuki temaattisesti	1. Kirkkoherroilta kerätty palaute 2. Muu tuomiokapitulin seuranta-työ Arvio: Toteutunut
	3. Kirkon työhön rekrytoitumista tukevien toimenpiteiden kehittäminen	1. Veto- ja pitovoimakyselyn käyttö seurakunnissa ja tulosten hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa 2. Harjoittelunohjaajien määrä 3. Ohjattavilta ja harjoittelun ohjaajilta kerätty palaute 4. Kirkon alan opiskelijoiden kohtaamisten määrä Arvio: Toteutunut
	4. Työnohjauksen ja ryhmätyönohjauksen kehittäminen tarpeiden mukaan	1. Jokainen työnohjausta tarvitseva saa työnohjausta Arvio: Toteutunut
	5. Hengellisen elämän tuen kehittäminen	1. Hankimme viisi uutta hengellistä ohjaajaa Arvio: Toteutunut osittain

Vaikuttavuuden arviointi

Mitä vaikutuksia tavoitteiden toteutumisesta seuraa kirkolle ja seurakuntalaisille, yhteiskunnan eri toimijoille ja ihmisten hyvinvoinnille? Millä mittareilla näitä tavoiteltuja vaikutuksia voitaisiin seurata?

Seurakuntien työyhteisöjen työhyvinvointi ja toimintakyky paranevat johtamis- ja työyhteisötaitojen vahvistuksessa. Yhteydet seurakunnan ja alueen toimijoiden välillä kehittyvät ja vahvistuvat, samoin kyky vastata toimintaympäristön muutoksiin. Osaavan ja motivoituneen työvoiman saatavuus ja pitovoima seurakunnissa paranee. **Arvio:** Toteutunut

Seurakuntatyönantajien ja kirkon virkaan opiskelevien yhteydet vahvistuvat. Kirkon tehtäviin opiskelevien seurakuntaharjoittelujaksot toteutuvat laadukkaasti. Työhön liittyvä oppiminen, muutoskyky ja yhteiset tavoitteet selkiytyvät työnohjauksen myötä. Hengellinen elämä syvenyy hengellisen ohjauksen avulla.

Arvio: Toteutunut osittain

Osaamisen kehittäminen

Mitä osaamista tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi?

Osaaminen on pääosin olemassa. Hankitaan tarvittaessa. **Arvio:** Toteutunut

4. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvio laadittiin hiippakunnalle ilmoitetun kehysten mukaisesti. Sitovuustaso on tuomiokapitulin toimintakate pois lukien toimitilat. Kirkolliskokous päätti hiippakunnan perustoiminnan talousarviokehukseksi 1 073 700 euroa.

Vuoden 2025 toteuma oli 94,7 %. Kehys alittui 57 284 eurolla. Tuomiokapituli jätti täyttämättä vuoden alussa avoimeksi tulleen asiantuntijan viran. Ilman henkilöstön supistamista kehys olisi ylittynyt. Henkilöstökulut muodostivat noin 84,7 % perustoiminnan toimintakuluista.

Toimitilojen talousarvio oli 248 250 euroa. Toimitilojen osalta saavutettiin niin ikään säästöjä talousarvioon verrattuna, ja toteuma oli 84,4 %. Poistoja tuomiokapitulilla ei ole toimitiloihin liittyen, koska se toimii vuokratiloissa.

Tuomiokapitulilla on hoidossaan Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto. Rahaston yhteydessä on myös diakoniarahasto. Ohjesäännön mukaisesti tarkoituksena on tukea Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin ja koko hiippakunnan toimintaa. Rahaston varat, mikäli niitä ei ole käytetty rahaston tarkoitusta palveleviin yleishyödyllisiin ja diakonisiin toimintoihin, on sijoitettava varmalla ja tuottavalla tavalla. Rahaston hoidosta, varojen sijoittamisesta ja varojen käytöstä päättää tuomiokapituli.

Tuomiokapitulin rahaston toimintatuotot olivat 61 189 euroa (54 762 euroa vuonna 2024, 60 514 euroa vuonna 2023) ja toimintakulut olivat 47 273 euroa (43 759 euroa vuonna 2024, 40 380 euroa vuonna 2023). Tilikauden tulos oli 13 916 euroa (11 002 euroa vuonna 2024, 20 134 euroa vuonna 2023).

Espeen hiippakunnan talousarvion 2025 toteutumavertailu (perustoiminta)

	TP 2024	TA 2025	TA muutokset 2025	TA yhteensä 2025	TP 2025	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	76 964	49 500		49 500	42 121	7 379	85,1
Maksutuotot	56 929	35 000		35 000	28 764	6 236	82,2
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	13 240	12 000		12 000	9 887	2 113	82,4
Tuet ja avustukset	2 705	2 500		2 500	1 934	566	77,4
Muut toimintatuotot	374				685	-685	0,0
Sisäiset tuotot	3 716				850	-850	0,0
Toimintakulut	-1 081 187	-1 123 200		-1 123 200	-1 058 537	-64 663	94,2

Henkilöstökulut	-910 288	-949 809	-949 809	-896 608	-53 201	94,4
Palkat ja palkkiot	-707 753	-725 045	-725 045	-690 040	-35 005	95,2
Henkilösivukulut	-202 625	-224 764	-224 764	-206 598	-18 166	91,9
Henkilökulujen oikaisuerät	90			30	-30	0,0
Palvelujen ostot	-131 130	-131 000	-131 000	-119 339	-11 661	91,1
Palvelun ostot - sisäiset	-4 832			-3 188	3 188	0,0
Aineet ja tarvikkeet	-12 425	-23 000	-23 000	-19 262	-3 738	83,7
Annetut avustukset	-22 380	-19 300	-19 300	-20 000	700	103,6
Muut toimintakulut	-132	-91	-91	-140	49	153,8
TOIMINTAKATE	-1 004 223	-1 073 700	-1 073 700	-1 016 416	-57 284	94,7

Toimitilat, talousarvion 2025 toteutumavertailu

	TP 2024	TA 2025	TA muu- tokset 2025	TA yh- teensä 2025	TP 2025	Yli-ali	T-%
Toimintakulut	-211 692	-248 250		-248 250	-209 547	-38 703	84,4
Palvelujen ostot	-31 942	-44 250		-44 250	-31 280	-12 970	70,7
Vuokratkulut	-177 499	-185 000		-185 000	-175 102	-9 898	94,6
Aineet ja tarvikkeet	-2 252	-19 000		-19 000	-3 165	-15 835	16,7
TOIMINTAKATE	-211 692	-248 250		-248 250	-209 547	-38 703	84,4